

17.08.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**17 Ağustos 2022
Çarşamba**

17.08.2022

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

17 Ağustos 2022 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2020/98, K: 2022/87 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 20/7/2022 Tarihli ve E: 2022/48, K: 2022/93 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 26/5/2022 Tarihli ve 2019/36978 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 16/6/2022 Tarihli ve 2018/17029 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 16/6/2022 Tarihli ve 2018/25614 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 16/6/2022 Tarihli ve 2020/26067 Başvuru Numaralı Kararı

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 9. Hukuk Dairesine Ait Karar

Ukrayna tahılının %26'sı Türkiye'ye geldi

Küresel gıda krizinin ve artan gıda fiyatlarının çözümüne yönelik Türkiye'nin ve Birleşmiş Milletler'in (BM) arabuluculuğunda yapılan anlaşmanın ardından Ukrayna'dan ihraç edilen tahıl ve diğer gıda maddelerinin yüzde 26'sı Türkiye'ye geldi.

BM'nin İstanbul'daki tahıl koordinasyon merkezinin açıkladığı verilere göre, Türkiye, Ukrayna'nın tahıl ve gıda maddeleri ihracatında yüzde 26 ile ilk sırada yer aldı.

Artan gıda fiyatlarının çözümüne yönelik Ukrayna'dan şimdiye kadar yapılan tahıl ihracatında Türkiye'yi, yüzde 22'lik oranla İran ve Güney Kore izledi.

Ukrayna tahılının yüzde 8'i Çin, yüzde 6'sı İrlanda, yüzde 5'i İtalya, yüzde 4'ü Cibuti, yüzde 2'si ise Romanya'ya gitti.

1-15 Ağustos tarihlerinde Ukrayna'nın Odesa, Çornomorsk ve Yuzni/Pivdennyi limanlarından tahıl yüklü 21 gemi çıktı ve bu gemilerde 563 bin tondan fazla tahıl ve diğer gıda maddeleri yer aldı.

"Gübrede hammaddeye erişim sıkıntısı sürüyor"

Gübre Üreticileri, İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği Başkanı (GÜİD) Başkanı Metin Güneş, hammaddeye erişimle ilgili problemlerin devam ettiğinin altını çizdi.

Gübre Üreticileri, İthalatçıları ve İhracatçıları Derneği Başkanı (GÜİD) Başkanı Metin Güneş, Bloomberg HT yayınına katıldı.

Hammaddeye erişimle alakalı sıkıntının devam ettiğinin altını çizen Güneş "Hammadde tedarikinde büyük sıkıntı yaşıyoruz. Bu global bir kriz ve tüm dünyada devam ediyor; çünkü birçok ülke ihracat kısıtlamasına gidiyor. Pandemi ile başlayan emtia ve enerji maliyeti artışları tüm dünyayı etkisi altına alan ekonomik kriz sonucunda gıda arz ve gıda güvenliği konusunu öne çıkardı. Dolayısıyla hammadde ile ilgili kısıtlama yaşıyoruz" şeklinde konuştu.

Tonaj olarak gübre satışlarının düştüğünü ifade eden Güneş "Tonaj olarak değerlendirdiğimizde potansiyelimizin **altında** çalışıyoruz. Aslında daha az işçi ile yapmamız gereken bir işi mevcut işçimiz ile yapmaya çalışıyoruz. Bu da ekstra bir külfet yaratıyor" dedi.

Tarım Kredi indirimli satışın ilk gününde 7 kat ciroya ulaştı

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri, indirimli satışın ilk gününde 7 kat ciroya ulaştığını açıkladı.

ANKARA (DÜNYA)

İndirimli satışlara dün itibarıyla başlayan Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri, ilk gün 7 kat ciroya ulaştı.

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri'nden yapılan açıklamada, 1400 satış noktasında 30'un üzerinde temel üründe indirimli satışlara başlandığı belirtilerek, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla başlatılan indirim kampanyasının, daha fazla üründe uygulanması için çalışmaların sürdüğü bildirildi.

Açıklamada, Tarım Kredi'nin hem üreticilerin hem de tüketicilerin beklentilerini karşıladığına dikkat çekilerek, gelecek dönemlerde de yeni indirim kampanyalarının kamuoyu ile paylaşılmaya devam edileceği kaydedildi.

İndirime konu olan ürünler şunlar: Makarna, un, salça, pirinç, bulgur, mercimek, nohut, fasulye, şeker, ay çiçek yağı, zeytin yağı, tavuk ürünleri, tam yağlı süt, yarım yağlı süt, yumurta, peynir, tereyağı, bal, zeytin, çay, Türk kahvesi, patates, kuru soğan, karpuz, kavun, çamaşır deterjanı, bulaşık deterjanı, çamaşır suyu, sıvı sabun, peçete, rulo havlu, kolonya, bebek bezi.

Mevcut başkanlar çalışıyor yeni adaylar liste hazırlıyor

DÜNYA, 365 oda ve borsanın seçimlerinin nabzını tutuyor. Yazı dizimize Afyonkarahisar ve Sivas'taki gelişmelerle devam ediyoruz. Bu iki kentte de mevcut başkanlar yeniden aday olacak. Afyon TSO için ise yeni bir adayın daha liste hazırladığı kulislerde konuşuluyor.

Hatice Aydoğan Özsekmen, Murat Küçük

AFYONKARAHİSAR

TSO'da Serteser'e bir rakip çıkabilir

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne (TOBB) bağlı 365 oda ve borsanın pek çoğunda olduğu gibi Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası'nın (TSO) mevcut Başkanı Hüsnü Serteser de yeni dönem için başkanlığa aday. Serteser, üç dönemdir başkanlık yapıyor, yeniden seçilmesi durumunda, dördüncü kez görev alacak. Afyonkarahisar TSO seçimleri için bir başka aday ve listenin hazırlandığına dair duyumlar var. Ancak bu konuda henüz resmi bir açıklama yapılmadı.

SİVAS

TSO Başkanı Eken yeniden göreve talip oldu

Sivas Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) Meclisi 2018-2022 dönemi son toplantısında konuşan mevcut Başkan Mustafa Eken bir dönem daha göreve talip olduklarını söyledi. Yönetim kurulu çalışmalarını hakkında meclis üyelerine bilgi veren Eken, "Çıktığımız yolda 4 yıl 3 ayı geride bıraktık.

17.08.2022

Çalışmalarımız ile Demirağ OSB 6'ncı bölge teşvik kapsamına alındı. Dönemimizde 55 fabrikaya yer tahsis edildi ve toplamda yaklaşık 10 milyar liralık yatırım yapılacaktır. Burada 17 bin kişi istihdam edilmesini bekliyoruz” dedi. Sivas'ın tamamının cazibe merkezi ilan edilmesi için çalışacaklarını aktaran Mustafa Eken, “Demirağ OSB'ye teşvik aldık diye bizim için konu bitmedi. Diğer 25 ilde olduğu gibi Sivas'ta da şehrin tamamının cazibe merkezi kapsamına alınması için hep birlikte çalışacağız” diye konuştu. “Göreve geldiğimizde B sınıfı akredite oda olan Sivas TSO 3 yıllık çalışmamız sonrası A sınıfı akredite odalardan oldu” diyen Başkan Eken, icraatları hakkında bilgiler verdikten sonra “Ben ve ekibim bir dönem daha göreve talibiz” dedi.

Deri sektörüne suni kısıkaç

Enflasyonist baskı ve düşen alım gücü, gerçek deriye göre daha ucuz olan suni deri ürünlerine talebi artırdı. Başta ayakkabı olmak üzere söz konusu pazarda suni deriden ürünlerin payı yüzde 87'lere ulaştı. Sektör temsilcileri, deri isminin koruma altına alınmasını talep etti.

Tüm dünyada düşen alım gücüne karşı yükselen ürün fiyatları, gerçek deriden imal edilen ürünlere ilgiyi azaltırken suni deriye olan talebi artırdı. 2020'de 394 milyar dolar büyüklüğe sahip olan deri pazarının yıllık büyümesi yüzde 5,9'ye gerilerken, suni deride ise söz konusu artış hızı yüzde 8'e yaklaştı. Büyümenin lokomotifini ise suni deri ayakkabıların oluşturması bekleniyor. Türkiye'de suni deriden ayakkabı toplam satışların yüzde 87'sine çıkarken bu oran dünyada yüzde 83 dolaylarında. Sektör temsilcileri, deri isminin Brezilya ve İtalya'da olduğu gibi Türkiye'de de koruma altına alınması gerektiğini dile getiriyor.

Pazarı, ayakkabı domine ediyor

ABD ve Hindistan merkezli pazar araştırma ve danışmanlık şirketi Grand View Research tarafından yayınlanan deri ürünleri market analizi raporuna göre, suni ve vegan deri de dahil olmak üzere deri ürünleri pazarı, 2020'de 394,12 milyar dolarlık büyüklüğe ulaştı. Sektörün 2028'e kadar yıllık yüzde 5,9'luk büyümesi bekleniyor. Söz konusu pastada hakiki deri segmenti ise yüzde 55 pazar payı ile ilk sırada yer alıyor. Yine toplam pazarda ayakkabı, yüzde 47,7 pazar payı ile en büyük segment olarak öne çıkıyor. Rapora göre, özellikle spor ayakkabıya olan talebe bağlı olarak bu segmentin de her yıl yüzde 6'ya yakın büyüyerek 2028 yılına kadar 295 milyar dolarlık büyüklüğe ulaşması bekleniyor. Raporda yer alan bilgilere göre, sektör; hakiki deri, sentetik deri, vegan deri ve biyo-bazlı deri dahil olmak üzere çeşitli tiplerde

ürünlerden oluşuyor. Bu noktada sentetik deri, üretim maliyetlerinin nispeten düşük olması nedeniyle üreticilerin kapasitelerini artırmasına yol açıyor. Türkiye’de de suni deri pazarı oldukça yüksek paya sahip. Bunun en önemli nedenlerinden biri de deri isminin satış kanallarında da kullanılması. Sektör temsilcileri, bu kapsamda deri benzeri materyalden (suni, sentetik, vegan vb.) üretilen ürünlerin tanıtımında ve tüketiciye sunumunda “deri/kürk” ibaresi kullanılmaması yönünde çalışmalar yürütüyor. Bu konuda ilk yasal karar 2016 yılında Brezilya’da alınmıştı. Aynı şekilde İtalya’da 2020’de benzer bir karar aldı ve uygulama diğer AB üyesi ülkelerde de yayılıyor.

“Sentetiğe olan Deri ve kürke koruma talep daha da artacak”

Suni deride en büyük pazar payı tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ayakkabıya ait. Türkiye Ayakkabı Sektörü Araştırma Geliştirme ve Eğitim Vakfı (TESEV) Başkanı Hüseyin Çetin, Türkiye’de 480 milyon çift civarında bir üretim gerçekleştiğini, bunun özellikle Türkiye’de satılan kısmının yüzde 83’ünün suni deri ve tekstilden imal edilen ayakkabılardan oluştuğunu anlattı. Çetin, “Deri ayakkabının payı ise yüzde 17. Dünyadaki tüketimin ise yüzde 87’si suni ve tekstilden üretilen ayakkabılardan oluşuyor. Özellikle son 5 yılda ciddi bir değişim gerçekleşti. Deri ayakkabının maliyetlerinin yüksek olması halkı daha ucuz olan suni ve tekstilden ayakkabılara yöneltti. Türkiye’de kişi başı yıllık ayakkabı tüketimi terlik ile birlikte 3 çift iken bu rakam AB’de 5 çift. 7-8 çift olan ülkeler bile var. Türkiye, ayakkabıda AB’nin en büyük, dünyanın ise 6. büyük üreticisi. Daha önce erkek ayakkabı üretimi daha fazla iken, suni derinin yaygınlaşması ile kadın ayakkabı üretimi öne geçti. Şu an suni deriden ayakkabı üretimi ve tüketiminde ciddi artış var. Talebin enflasyonist baskının etkisi ile daha da artmasını bekliyoruz” diye konuştu.

Deri ve kürke koruma

Ege Deri İhracatçıları Birliği Başkan Yardımcısı Halil Gündoğdu, Türkiye’de deri isminin hakiki deri olmayan ürünlerde kullanılmasına karşı olduklarını ve koruma altına alınması gerektiğini vurguladı. Gündoğdu, pazar hakkında ise şu ifadeleri kullandı: “Dünyada vegan ve bizim poliüretan dediğimiz PU malzemelere karşı artan bir talep var. Enflasyonun yükselmesi gelir dengelerini alt üst etti. Bizlere gelen talepte de bu anlamda bir yoğunluk var. Ancak kavramların içerikleri öyle değil. Ürün vegan deniliyor ama kullanıcının beklentisi vegan diye petrokimya ürünü almak değil. Vegan doğal ve bitkiden elde edilen bir malzeme olmalı. Örneğin kaktüsten de bu ürün yapıldı ama maliyeti düşük değil. Metrekaresi 30-40 doları buluyor. İşlenmiş bir dana derisi de buluyor. Yani bilinenin aksine vegan deri hakiki deriden daha ucuz değil. Diğer taraftan düşen alım gücü nedeni ile bu ürünlere göre yüzde 90 daha uygun olan PU ya da PWC malzemelere fast fashion dediğimiz markalar daha fazla yöneldi. Hali hazırda bin adet çanta isteniyorsa 10 bin adet de bu tarz ürünlerden yapılan çanta isteniyor. Talep deriye göre minimum 10 kat daha fazla ve bu talebin daha da artması bekleniyor.”

Vatandaş kaybetti, şirketler kazandı... Kârlarını 10'a katladılar

Enflasyonun TÜİK verilerine göre yüzde 80'e, ENAG verilerine göre yüzde 175'e dayandığı Türkiye'de şirketler kârlılarını 10 kat artırdı. Vatandaşın enflasyonun altında ezildiği dönemde kazanan şirketler oldu.

Bankalar ve finans dünyası, enerji şirketleri, gayrimenkul ve gıda şirketlerinin kârlılıklarında tam anlamıyla patlama yaşandı. Bilançosu önceki gün açıklanan Tüpraş, bu yılın ikinci çeyreğinde 10,6 milyar lira net kârı elde etti. Şirket geçen yıl ikinci çeyrekte 1,3 milyar lira kâr etmişti. Petrokimya şirketi olan Tüpraş, geçen yılın ikinci çeyreğinde 6,5 milyon ton üretim yapmış, 33,7 milyar lira ciroya imza atmıştı. Bu yıl aynı şirketin 7,3 milyon ton satışla 136 milyar liralık ciroya ulaştığını görmek mümkün.

Ülkemizin bayrak taşıyıcısı şirketi olan, pandemide yolcu uçaklarını kargo uçağına çevirip, dünyanın dört bir yanına ilaçtan canlı hayvana, balıktan peynire kadar birçok hassas ürünü taşıyarak ayakta kalan Türk Hava Yolları (THY), bütün dünyanın havayolu şirketleri krizden çıkma savaşı verirken kâr rekorlarına imza attı. Geçen yılın ikinci çeyreğinde 59 milyon lira zarar yazan Türk Hava Yolları, bu yılın aynı döneminde 9,1 milyar lira kâr ettiğini açıkladı. Erdemir geçen yılın ikinci çeyreğindeki 5,8 milyar lira olan kârını ise 6,6 milyar liraya yükseltmiş durumda. Ülkemizin iki dev holdinginden Koç Holding, geçen yılın ikinci çeyreğinde 3,2 milyar lira olan 2. çeyrek kârını bu yılın ilk çeyreğinde 5,3 milyar lira olarak açıklarken (ikinci çeyrek rakamı

henüz açıklanmadı) Sabancı Holding'in geçen yılın ikinci çeyreğindeki 1,7 milyar liralık kârını bu yıl 16,3 milyar lira oldu.

BANKALAR DA 10'A KATLADI

Türkiye gazetesinden Ömer Temür'ün haberine göre, her biri ülke ekonomisine yüz milyarlarca kredi sağlayan bankaların faiz gelirleri de kârları da katlandı. Yapı Kredi, 2021'in ikinci çeyreğinde 2 milyar 23 milyon TL kâr etmişti. Bu yıl 11,9 milyar TL kâr rakamına imza attı. Garanti Bankası geçen yılın ikinci çeyreğindeki 2,92 milyar TL olan kâr rakamını 12 milyar 918 milyon liraya çıkarmış durumda. Akbank 2021 yılı 2. çeyrekte 2,1 milyar lira olan net kârın bu yıl 13,1 milyar lira olarak açıkladı. İş Bankası da 2,2 milyar liradan 14,5 milyar liraya yükselen ikinci çeyrek net kârı ile dikkat çekti. Akbank ekonomiye 639 milyar lira, İş Bankası 850 milyar lira, Yapı Kredi 700 milyar lira, Garanti ise 799 milyar lira kredi sağladı.

İŞTE KATLANAN KÂRLAR

- > Reysaş GYO kâr artış oranıyla en dikkat çeken şirket oldu. Şirketin kârı yüzde 1191 arttı.
- > Ford Otosan, bu yılın ikinci çeyreğinde piyasa beklentisi olan 3,21 milyar TL'nin üzerinde 3,7 milyar TL net dönem kârı elde etti. Şirketin net kârı yıllık bazda yüzde 271, çeyreksel bazda ise yüzde 32 oranında arttı.
- > Anadolu Isuzu'nun Ocak-Haziran 2022 döneminde, net satışları geçen senenin aynı dönemine göre yüzde 158 artışla 2 milyar 255 milyon TL olarak gerçekleşti. Aynı dönemde yurt içi satışlar yüzde 139 artarken, ihracat satışları yüzde 210 artış gösterdi.
- > Petkim, yılın ilk yarısını, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 93 artışla 4,3 milyar lira net kârla tamamladı.
- > Taşımali doğal gaz pazarının lideri Naturel Gaz'ın brüt kârı, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 422 artışla 303,3 milyon TL'ye yükseldi. FAVÖK'ü ise yüzde 638 artışla 258,9 milyon TL oldu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Ukrayna'ya gidiyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 18 Ağustos'ta Lviv'de Zelenskiy ve Guterres ile tahıl konusunu görüşecek.

Birleşmiş Milletler (BM), Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy ve BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in 18 Ağustos'ta Ukrayna'nın Lviv kentinde bir araya geleceğini açıkladı.

BM Genel Sekreteri Antonio Gutuerres'in, 18 Ağustos'ta Ukrayna'nın Lviv kentinde Devlet Başkanı Volodimir Zelenskiy ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile görüşeceği, 20 Ağustos'ta da İstanbul'daki tahıl koordinasyon merkezini ziyaret edeceği bildirildi.

BM Genel Sekreter Sözcüsü Stephane Dujarric, Guterres'in Zelenskiy'nin daveti üzerine Lviv kentine gideceğini söyledi.

Antonio Guterres'in Lviv'de Zelenskiy ve Cumhurbaşkanı Erdoğan ile üçlü bir görüşme yapacağını belirten Dujarric, Genel Sekreter'in 19 Ağustos'ta Odessa kentine geçeceğini ifade etti.

Dujarric, Guterres'in Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın daveti üzerine Ukrayna ziyaretinin ardından 20 Ağustos Cumartesi günü Ukrayna tahılının sevkiyatı için İstanbul'da kurulan Müşterek Koordinasyon Merkezi'ni ziyaret edeceğini söyledi.

Borsada S-400 hareketliliği yaşandı

Borsa İstanbul'da S-400 haber akışından kaynaklı hareketli bir gün yaşandı. BIST 100, bir ara yüzde 3'e yakın değer kaybetti ancak dipten gelen alımlarla yeniden artıya geçti. Endeks, günü yüzde 2 yükselişle tamamladı. Rus askeri yönetici, S-400 için ikinci anlaşmanın imzalandığını açıklarken, Savunma Sanayii Bakanlığı iddiaları reddetti.

Borsa İstanbul'da hareketli bir gün yaşandı. S-400 anlaşması iddialarıyla sert kayıp yaşayan BIST 100, dipten gelen alımlarla günü pozitif tamamladı. BIST 100 günü yüzde 1,96 yükselişle 2.913,30 puandan tamamladı.

Rus askeri iş birliği kurumunun yöneticisi Türkiye'ye ikinci bir set S-400 hava savunma sistemi gönderilmesi için sözleşme imzalandığını söylerken, Savunma Sanayii Bakanlığı bu iddiayı reddetti. SSB, "İlk gün yapılan anlaşmaya göre süreç devam etmektedir." açıklamasında bulundu.

Yaptırımlar altındaki Rusya ile anlaşma iddiasının yarattığı endişelerle BIST 100'de kayıplar hızlandı. BIST 100, yüzde 3'e yakın düşüşle 2.773 puana kadar geriledi. Endeks, daha sonra dipten yapılan alımlarla toparladı ve yeniden artıya geçti. Böylece BIST 100'de 8 Haziran'dan bu yana en yüksek gün içi oynaklık yaşandı.

Öte yandan Dolar/TL de 18'in hemen altında dar banttaki seyrini sürdürüyor. Dolar/TL, 17.96 seviyesinden alıcı bulurken, Euro/TL 18,27'den işlem görüyor.

SSB: Yeni bir gelişme yok

Savunma Sanayii Bakanlığı, S-400 tedarikiyle ilgili yeni bir gelişmenin söz konusu olmadığını bildirdi.

17.08.2022

Bugün bazı gazetelerin internet sitelerinde yer alan S-400'e yönelik yeni bir sözleşme imzalandığı yönündeki haberlerle ilgili açıklama yapan Savunma Sanayii Başkanlığı, Rusya'dan S400 tedarikine yönelik yeni bir gelişmenin söz konusu olmadığını bildirdi.

SSB, "İlk gün yapılan anlaşmaya göre süreç devam etmektedir." açıklamasında bulundu.

TASS'ın haberinde Rusya Federal Askeri-Teknik İşbirliği Teşkilatı Başkanı Dmitry Shugaev'in "İkinci S-400 bataryasının Türkiye'ye ikmal ve Türkiye'de kısmi yerli üretim için sözleşme imzalandı" ifadeleri yer almıştı.

Rekor işlem hacmi

BIST 100 endeksinde toplam işlem hacmi 65,9 milyar lira ile 17 Aralık 2021'den bu yana en yüksek seviyede gerçekleşti.

Bankacılık endeksi yüzde 3,67, holding endeksi yüzde 1,64 değer kazandı. Sektör endeksleri arasında en fazla kazandıran yüzde 6,60 ile ulaştırma, en çok kaybettiren ise yüzde 2,80 ile spor oldu.

Analistler, teknik açıdan BIST 100 endeksinde 2.950 seviyesinin direnç, 2.880 ve 2.850 puanın destek konumunda olduğunu bildirdi.

Suriye medyası: Türkiye operasyon hazırlıklarını artırdı

Türkiye'nin olası Suriye operasyonu bölgede askeri hareketliliği artırırken, Suriye medyasından çarpıcı bir iddia geldi.

Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine askeri operasyon düzenleme planları uluslararası kamuoyunda gündemden düşmezken, Suriye medyası konuyla ilgili dikkat çeken bir haber yayınladı.

Suriye'nin resmi haber ajansı SANA, Türkiye'nin operasyon hazırlıklarını hızlandırdığını ve bölgede halka evlerinden çıkmama çağrılarının yapıldığını iddia etti. SANA'ya konuşan yerel kaynaklar, Suriye'deki Türk askerlerinin cami hoparlörlerinden Halep'e bağlı Cerablus yakınında halka operasyon hazırlıkları nedeniyle evlerinden çıkmama çağrısını yaptığını söyledi.

Kaynaklar, sınıra yakın bölgelerde çok sayıda Türk İHA'sı görüldüğünü, Türk güçlerinin Haseke, Rakka ve Halep'teki sınır bölgelerinde hızla konuşlandığını savundu.

Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde PKK/YPG terör örgütüne yeni operasyon düzenleme planı uzun süredir gündemde. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, geçen hafta yaptığı açıklamada "Suriye'de terör örgütünün yuvalandığı son bölgeleri temizleyerek, güvenlik kuşağının halkalarını yakında birleştireceğiz" demişti.

17.08.2022

Türkiye'nin operasyonuna karşı çıkan Suriye de son dönemde sınırdaki askeri varlığını artırdı. Son olarak Suriye Savunma Bakanı Ali Mahmud Abbas, “Biz ABD ve Türkiye'nin Suriye'nin bazı bölgelerindeki varlığına son vermesini vurguluyoruz. Eğer onlar çekilirse hükümet de bu bölgede kontrolünü geliştirebilir ve yağmalanmaya konu olan kendi ulusal kaynaklarımıza yatırım yapabiliriz” dedi.

Suriye'den Moskova'da Türkiye karşıtı açıklama

Nisan ayında göreve getirilen Suriye'nin Savunma Bakanı Abbas, Moskova'da katıldığı bir etkinlikte Türkiye karşıtı açıklamalarda bulundu.

Türkiye'nin Suriye'ye askeri operasyon düzenleme planları uluslararası kamuoyunda gündemden düşmezken, bir açıklama da Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad'ın en güvendiği isimlerden olan Savunma Bakanı Ali Mahmud Abbas'tan geldi...

Nisan ayında göreve getirilen Abbas, Rusya'nın başkenti Moskova'da düzenlenen Moskova Uluslararası Güvenlik Konferansı'nda konuştu.

KARIŞIK MESAJ VERDİ

Abbas, Şam yönetiminin Türkiye karşıtı açıklamalarını sürdürdü. Abbas, "Biz ABD ve Türkiye'nin Suriye'nin bazı bölgelerindeki varlığına son vermesini vurguluyoruz. Eğer onlar çekilirse hükümet de bu bölgede kontrolünü geliştirebilir ve yağmalanmaya konu olan kendi ulusal kaynaklarımıza yatırım yapabiliriz" ifadesini kullandı. Öte yandan Abbas, "Suriye'nin kapıları dostça gelenlere her zaman açıktır" yorumunu da yaptı.

Türkiye'yi hedef alan Abbas, "Bizim topraklarımızı, tarihimizi ve geleceğimizi saldırganlık ve yıkımla hedef alan ülkelere şunu söyleyebilirim ki karşılarında utancı kabul etmeyecek ve kendilerini ülkelerinin onuru ve saygınlığı için feda edecek insanlar bulacaklardır" dedi.

Üzümde üretim, fiyat, ihracat ve ilaç kalıntısı

Ali Ekber YILDIRIM

17 Ağustos 2022 Çarşamba

Binlerce yıldır bağcılık yapılan Türkiye, sofralık, kurutmalık ve şaraplık üzüm çeşitleri ile büyük bir zenginliğe sahip. Son 5 yıllık veriler değerlendirildiğinde 4 milyon hektar civarındaki bağ alanında yılda ortalama 4 milyon ton üzüm üretiliyor. Üretilen üzümün yaklaşık verilerle 2 milyon tonu sofralık, 1 milyon 500 bin tonu kurutmalık ve 450 bin tonu da şaraplık olarak değerlendiriliyor.

Dünya üzüm üretimine bakıldığında 2020 yılı verileri ile 6,9 milyon hektarda 78 milyon ton üzüm üretimi gerçekleştiriliyor. Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü verilerine göre, dünya yaş üzüm üretiminde İspanya yüzde 13,14 payla ilk sırada. İkinci sırada yüzde 11 ile Çin yer alırken, yüzde 10,9 ile Fransa üçüncü sırada.

Dünya kuru üzüm ihracatında ise 2021 verileri ile Türkiye yüzde 31,3 ile ilk sırada yer alırken, İran yüzde 10,4 ile ikinci, Amerika Birleşik Devletleri yüzde 9,4 ile üçüncü, Şili yüzde 8,1 ile dördüncü, Güney Afrika ise yüzde 7,8 ile beşinci sırada yer alıyor.

2022 üzüm fiyatını Cumhurbaşkanı Erdoğan açıklayacak

Çekirdeksiz kuru üzümde hasat dönemi başladı. Üreticiler alım fiyatının açıklanmasını bekliyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 20 Ağustos Cumartesi günü üzüm alım fiyatını açıklaması bekleniyor. Fiyatın Cumhurbaşkanı tarafından açıklanacak olması üreticilerde "yüksek fiyat verilecek" beklentisi yarattı.

Çekirdeksiz kuru üzümün çok büyük bölümünü ihracatçılar alarak ihraç ediyor. Tarış Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Birliği son yıllarda gücünü kaybetse de piyasanın önemli aktörlerinden birisi. Özelleştirilmeden önce Tekel de üzüm alan devlet kurumlarından birisiydi. Son yıllarda ise arz fazlası ürünü almak üzere Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) görevlendiriliyor. Bu nedenle Ofis'in üzüm alım fiyatı devlet tarafından açıklanıyor.

Son 3 yıla bakıldığında 2019 ve 2020 yılında kuru üzüm alım fiyatı dönemin Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından açıklanmıştı. 2021 ürünü üzüm alım fiyatı çok düşük olunca TMO tarafından basın bülteni ile duyurulmuştu. Bu yıl ilk kez cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından üzüm alım fiyatı açıklanacak.

Fiyat ne olacak?

TMO, 2019 yılında 9 numara çekirdeksiz kuru üzümün kilosunu 10 liradan, Tariş Üzüm Birliği ise 10 lira 75 kuruştan almıştı. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli 2020 ürünü 9 numara çekirdeksiz kuru üzüm alım fiyatını kilo başına 12 lira 50 kuruş olarak açıkladı. TMO ve Tariş bu fiyattan alım yaptı. 2021 ürünü 9 numara üzüm fiyatı ise TMO tarafından 7 Eylül 2021'de 13 lira olarak basın bülteni ile açıklandı.

Bu yıl fiyat beklentileri farklı. Girdi fiyatlarının en az yüzde 200 arttığını belirten üzüm üreticileri açıklanacak alım fiyatının 30 lira seviyesinde olmasını istiyor. İhracatçılar ise alım fiyatının 25 lira seviyesinde olacağını bekliyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bugüne kadar açıkladığı ürün fiyatlarına bakıldığında, son olarak fındık alım fiyatını açıkladı. Yaklaşık yüzde 100'lük bir fiyat artışı oldu. Kuru üzümde de yüzde 100 fiyat artışı yapılırsa üzüm alım fiyatı 26 lira seviyesinde olur.

Rekolte çalışması tamamlanarak bakanlığa sunuldu

Çekirdeksiz kuru üzüm rekoltesi ile ilgili çalışmalar tamamlanarak Tarım ve Orman Bakanlığı'na sunuldu. Rekolteyi de ya Cumhurbaşkanı Erdoğan fiyat ile birlikte açıklayacak ya da Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi açıklayacak. Birçok üründe olduğu gibi çekirdeksiz kuru üzüm rekoltesi ile ilgili de farklı rakamlar dile getiriliyor. 2021 yılında Tarım ve Orman Bakanlığı'nın açıkladığı 271 bin ton rekolte çok tartışılmış ve borsalarda tescil edilen üzüm miktarının 300 bin tonu aştığı ifade edilmişti. Bu yıl da farklı tahminler var. Üreticiler geçen yıla göre biraz azalma olduğunu ifade ediyor.

Türkiye üretimde ve ihracatta dünya lideri

Çekirdeksiz kuru üzüm üretiminde ve ihracatında dünya lideri olan Türkiye, ürettiğinin çok büyük bölümünü ihraç ediyor. Son 5 yıllık ortalamalara göre 74 bin hektar alanda üretilen çekirdeksiz kuru üzüm üretimi 260 bin ton ile 320 bin ton arasında değişiyor. Bu üretimin yıllık ortalama 40 bin tonu yurt içinde tüketiliyor. Kalanı ise ihraç ediliyor. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler İngiltere, Almanya, Hollanda, Fransa ve Avustralya.

Dünya çekirdeksiz kuru üzüm ihracatında en önemli pazar Avrupa. Toplam ihracatın yarısından fazlası Avrupa'ya gerçekleştiriliyor. Ülke bazında bakıldığında en önemli ihracatçı ülkelerden Türkiye, ihracatının yaklaşık yüzde 85'ini, Amerika Birleşik Devletleri ihracatının yüzde 50'sini ve İran ise ihracatının yüzde 35'ini Avrupa ülkelerine yapıyor.

İhracat 400 milyon doları aştı

Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçıları Birliği verilerine göre son iki sezonda da çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı 400 milyon doların üzerinde gerçekleşti. İhracat sezonunun başladığı 1 Eylül itibariyle rakamlara bakıldığında Türkiye, 1 Eylül 2020 - 13 Ağustos 2021 döneminde toplamda 213 bin 468 ton çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı gerçekleştirerek 410 milyon 889 bin dolar döviz girdisi sağladı. Bu sezon ise 1 Eylül 2021- 13 Ağustos 2022 tarihleri arasında 241 bin 58 ton ihracat karşılığında 423 milyon 117 bin dolar gelir sağlandı. Miktar bazında yüzde 13, gelir bazında ise yüzde 3 artış kaydedildi.

İhracatın büyük bölümü Avrupa Birliği'ne yapıldı. 13 Ağustos itibariyle 2020-2021 sezonunda Avrupa Birliği ülkelerine 108 bin 859 ton ihracat karşılığında 210 milyon 38 bin dolar gelir sağlanırken 2021-2022 sezonunda aynı dönemde 122 bin 147 ton ihracat karşılığında 214 milyon 744 bin dolar döviz girdisi sağlandı.

Avrupa Birliği'nden ayrılan İngiltere'ye ihracatta çok azda olsa gerileme yaşandı. Ülke bazında en fazla ihracatın yapıldığı İngiltere'ye 2020-2021 sezonunda 63 bin 277 ton çekirdeksiz kuru üzüm ihracatı karşılığında 120 milyon 275 bin dolar, 2021-2022 sezonunda ise 61 bin 322 ton üzüm karşılığında 105 milyon 989 bin dolar döviz sağlandı.

Sultaniye üzümü yaş olarak da ihraç ediliyor

Osmanlı döneminde saray mutfağının vazgeçilmez meyvelerinden olan ve bu nedenle "sultaniye üzümü" olarak adlandırılan çekirdeksiz sultaniye üzümün ihracattaki payı artıyor. Ege İhracatçı Birlikleri verilerine göre, Türkiye, çekirdeksiz sofralık sultaniye üzümün ihracatından 2021 yılında 160 milyon dolar döviz girdisi sağladı. Bu yıl ihracat 8 Ağustos itibarıyla başladı. Hedef 250 milyon dolarlık ihracata ulaşmak.

Çekirdeksiz sofralık sultaniye üzüm ihracatında Türkiye'nin en büyük pazarı Rusya Federasyonu'na 2021 yılında 87 milyon dolarlık ihracat yapıldı. İkinci sırada ise Ukrayna var. Ukrayna'ya aynı dönemde 22 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirildi.

Özetle, Türkiye birçok üründe olduğu gibi sofralık, kurutmalık ve şaraplık üzümde de çok büyük potansiyele sahip. Bu potansiyeli daha iyi değerlendirmek için üretimin planlanarak, üreticinin desteklenerek, ihracat pazarlarında rekabet gücünü artıracak önlemler alınarak ülkeye ciddi bir zenginlik kazandırılabilir. Sofralık üzüm ve kurutmalık üzümde iç tüketimin de artırılması önemli. Şaraplık üzümde ise özellikle şaraptaki vergi oranlarının üretimi ve tüketimi engelleyici noktaya geldi. Vergilerde yapılacak indirimlerle şarap ihracatında ciddi bir potansiyel yaratılabilir. Üzümde elbette açıklanacak fiyat önemli. Fiyat dışındaki konuların da gündemde tutularak çözülmesi gerekir.

İhracatta en önemli sorun pestisit

Çekirdeksiz kuru üzümün çok büyük bölümü ihraç ediliyor. Ama ihracatta yaşanan en önemli sorun pestisit yani ilaç kalıntısı. Öyle ki, Türk üzümü “pestisit kokteyli üzüm” olarak adlandırılmaya başlandı.

Türkiye’de ve uluslararası arenada kuru meyve konusundaki çalışmaları ve çabaları ile bilinen Ege Kuru Meyve ve Mamulleri İhracatçılar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Bilge Göksan’a çekirdeksiz kuru üzümdeki son durumu ve geleceğe ilişkin beklentilerini sorduğumda özetle şu bilgileri verdi:

“Türkiye, daha önce kuru üzüm ihracatında dünyada birinci üretimde ise Amerika’dan sonra ikinciydi. Üretimde de Amerika’yı geçtik ve hem üretimde hem de ihracatta birinciyiz. Amerika’da üretimdeki düşüşün; küresel ısınmaya bağlı olarak yaşanan kuraklık, verim düşüklüğü, su sorunu, devletin yeni kuyuların açılmasına izin vermemesi, işçilik sorunu ve daha başka nedenlerden kaynaklandı. Alternatif ürün olarak bademe yöneldiler. Amerika badem yetiştiriciliğine yöneldi. Badem daha az su isteyen ve makinalı hasat yapılabilen bir ürün.

Amerika devre dışı kalırken bir ölçüde bu kez Güney Afrika rakip olarak karşımıza çıktı. Aslında Güney Afrika’yı ülke olarak biz kendimize rakip olarak çıkardık. Türkiye’de Tarım Bakanlığı doğru politikalar uygulamadığı için uzun bir süre özellikle ihraç edilen ürünlerin pestisit kalıntısı nedeniyle ciddi sorun oldu. Türk üzümü “çok pestisitli kokteyl üzümü” olarak anılmaya başlandı. Bu da bizim özellikle paketli yani market pazarını kaybetmemize neden oldu. Toplamda 20 bin ton civarında bir paketli pazarı Güney Afrika’ya kaptırdık. Ama bu sene entegre mücadele yöntemi için bakanlığın da destek vermesiyle önemli bir adım atıldı.”

Üzüm alıcıları pestisit analizi yaparak ürün alacak

Pestisit konusunda Manisa, Saruhanlı, Turgutlu, Alaşehir ve diğer bölgelerdeki üreticilerle, ticaret borsaları, ticaret ve sanayi odaları ile ortaklaşa çalışarak üreticilere konuyu anlattıklarını belirten Göksan: “Türkiye’de arz talepten daha fazla ve giderek fiyatımız düşüyor. Almanya, İngiltere Fransa gibi en önemli pazarlarımızda bile pazar kaybı yaşamaya başladık. Buradaki 70 bin ton civarındaki paketli pazarı kaybetme riskimiz var. Perakende olarak 250-500 gram arasında paketlerde satılan ürünler yani paketli ürün dediğimiz bu pazarı geri alma sürecinde ciddi çalışmaları yapıyoruz. Fiyat politikamızla şu anda endüstriyel olarak kullanılan üzüm pazarındaki gücümüzü koruyoruz. Ama pestisit sorununu kesin olarak çözmemiz gerekiyor. İlaç bayileri ile konuşarak, üreticilerle konuşarak artık aynı bölgedekilerin aynı ilacı kullanacaklar. Küllenmeye karşı çok farklı ilaçlar var. Üreticiler küçük ölçekli üretim yaptığı için her üretici ayrı ilaç kullandığında ihracatta 15 -16 farklı pestisit çıkabiliyor. Bu sene bunu önleme konusunda kararlıyız. Alım sırasında analiz yapılacak analizlerle bunu çözmek durumundayız” dedi.

Tarladaki fiyat pazardakinden fazla artmışsa bu neyin işareti?

Alaattin AKTAŞ

17 Ağustos 2022 Çarşamba

Tarım ürünlerindeki üretici fiyatlar son bir yılda yüzde 159 artarken TÜFE kapsamındaki gıda maddelerinin fiyatındaki artışın yüzde 94 olması nasıl yorumlanmalı...

✓ **Maliyet dalgası çok güçlü ve bu durdurulamadığı sürece perakendede ucuzlama hayal.**

✓ **Hep suçlanan aracılar, komisyoncular ve nihayetinde perakendeciler belli ki daha düşük kar marjıyla çalışıyor.**

✓ **Belki de bu farkın asıl nedeni TÜFE'yi doğru ölçemiyor ya da ölçmüyor olmamız.**

Herhangi bir veriyi tek başına değerlendirmek de mümkündür tabii ki ama bir kıyaslama yapma olanağı varsa çok daha anlamlı sonuçlar elde edilebilir. Şimdi bunun en tipik örneğini gıda maddelerinin fiyatıyla ilgili olarak yaşıyoruz.

Elimizde iki veri var ve iki veri de TÜİK'e ait. TÜİK temmuz ayı enflasyonu kapsamında gıda grubunda yaşanan fiyat artışını açıkladı. Önceki gün de tarım ürünlerindeki üretici fiyat artışı açıklandı.

Bir anlamda şöyle bir bilgiye erişmiş olduk: “Tarım ürünlerinde toptan fiyatlar, daha basite indirgersek örneğin tarladaki fiyatlar ne kadar arttı; buna karşılık pazarda, manavda, marketlerin manav reyonundaki fiyatlar ne kadar arttı?”

Veri kapsamı yalnızca tarım ürünleriyle; meyveyle, sebzeyle sınırlı değil. Kapsamda süt ürünleri de var, yumurta da var, et ve balık da var.

17.08.2022

Kapsam böyle, geniş. Ve elimizde hem toptan fiyatlardaki değişim bulunuyor, hem tüketici fiyatlardaki...

Şunu kabul etmek gerek; her iki endekste bulunan maddelerin ağırlıkları bir miktar farklı olabilir, bu da kıyaslamamızın yüzde 100 doğru olmadığı anlamına gelebilir; ama elimizdeki veri de bu ve elbette bir fikir veriyor.

Fark açılıyorsa...

Son bir yılın seyrini geçen yılın temmuz ayını 100 kabul ederek bir grafik haline getirdik. Bir yıllık dönemde tarımdaki üretici fiyatları ne kadar artmış, TÜFE kapsamındaki gıda grubunda ne kadar artış olmuş. Hemen belirtmek isterim TÜFE'deki gıda grubunun hesabını yaparken alkolsüz içecekleri dikkate almadım.

Çarpıcı ve aynı zamanda kaygı verici bir tablo çıktı ortaya.

Son bir yılda tarım-ÜFE yüzde 159 artarken, TÜFE kapsamındaki gıda maddelerinin ortalama fiyat artışı yüzde 94 düzeyinde.

Yani Antalya'da tarlada satılan diyelim domatesin fiyatı bir yılda yüzde 159 gibi müthiş bir artış gösterirken; İstanbul'da, Ankara'da pazar ve manavda bu ürün yüzde 94 zam görmüş.

Ucuzluk mu olacaktı!

Tarım ürünlerindeki üretici fiyatların bir yılda yüzde 159 artmasını nasıl izah edeceğiz?

Gelin bu oranın detayına göz atalım...

Son bir yılda tek yıllık bitkisel ürünlerin fiyatında tam yüzde 199 artış var. Her yıl emek verilecek, her yıl dikilecek ürünler... Neler olduğunu biliyoruz.

Çok yıllık bitkisel ürünler daha az emek ve masraf istiyor; bu gruptaki artışın oranı yüzde 136. Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerdeki fiyat artışı ise yüzde 119 düzeyinde.

Bu oranların bize söylediği çok açık: "Yeni ürün yetiştirmek için öylesine çok masraf yapmak gerekiyor ki bu ürünlerin fiyatında çok hızlı artış yaşanması kaçınılmaz."

Peki o zaman ucuzluk beklentisi ne oldu? Hala mevsimsel etkenlerle fiyatların yatay seyredeceğini, hatta gerileyeceğini bekleyebilir miyiz; yoksa bu beklentinin üstüne soğuk bir su mu içmeliyiz?

Zamdan mı feragat ediliyor yoksa ölçüm mü hatalı?

Yıllar yılı şunu söyledik:

“Antalya’da, Adana’da tarlada şu kadar olan ürünün fiyatı Ankara’ya, İstanbul’a gelene kadar üçe, beşe katlanıyor. Parayı araçlar kazanıyor...”

Şimdi bu ezber bozulacak mı?

İşte son bir yılın verileri ortada.

Tarladaki fiyat artışı perakende tüketimdeki fiyat artışının üstünde.

Bunu nasıl izah edebiliriz?

Ya araçlar kar marjlarını düşürmek zorunda kaldı ya da son halkayı oluşturan perakende satıcılar; yani pazarcılar, manavlar, marketler kardan fedakarlık etti.

Tabii ki bir olasılık daha var; tüketici fiyatlarındaki artışı doğru ölçemiyor ya da ölçmüyoruz.

Dipten gelen dalga çok güçlü

Aracısı, komisyoncusu, perakendecisi geçmişe göre daha az karla yetinmeye mevcut ekonomik koşullar yüzünden razı oluyor. Eski kar marjları kovalansa azı da bulunamayacak belli ki. Bu yüzden şimdilik böyle idare ediliyor.

17.08.2022

Ne var ki aŖağıdan gelen dip dalga çok güçlü. Üretici fiyatları bu kadar artarken aradaki makas korunsa ve perakendeci daha az karla yetinmeye devam etse bile tketicilerindeki artış hız kesmeyecek demektir.

Biz istediğimiz kadar Tarım Kredi Kooperatifleri'nin marketlerinde indirim yapalım, istediğimiz kadar son satış noktalarında fiyatları baskı altına almaya alıŖalım; dip dalga çok güçlü, çok!

Hem maliyetler aŖağı ekilemeden perakende fiyatların indirilebildiği ya da dizginlenebildiği nerede grlmŖ!

Abdulkadir Selvi

Cemevleriyle ilgili düzenlemeler ne getiriyor

Cemevlerine saldırıları düzenleyenler, Sivas, Çorum ve Maraş'ta yaşananlara benzer bir planı uygulamak istiyorlardı ama hevesleri kursaklarında kaldı.

Cemevi saldırganının yakalanması, kamuoyunun gösterdiği sağduyulu tepki, planlarının tersine dönmesini sağladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Hüseyin Gazi Cemevi'nde muharrem ayı iftarına ve Hacı Bektaş-ı Veli'yi anma törenine katılması yıllardır özlenen tabloların yaşanmasına neden oldu.

Bu ülkeyi bölmek ve kardeş kavgası çıkarmak isteyenler önce Aleviliği kaşıldılar. Çorum, Sivas, Maraş ve Madımak katliamları yaşandı. Buna rağmen Aleviler, o oyuna gelmedi. Canlarını verdiler ama bu ülkenin birlik ve beraberliğinden en ufak bir taviz vermediler. Çünkü onlar bu toprakları İslamiyetle şereflendiren Hoca Ahmed Yesevi ve Hacı Bektaş-ı Veli'nin yolundan gidenlerdi. Ama Türkiye'yi karıştırmak isteyenler pes etmedi. O damarı kaşımaya devam ediyorlar. En son Aleviler açısından kutsal olan muharrem ayında cemevlerine yapılan saldırı ile bunu gördük.

CUMHURBAŞKANI'NIN ZİYARETİ

O nedenle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Hacı Bektaş-ı Veli dergâhını ziyaret edip İslam dünyasının yürek yarası olan Kербela şehitlerini gönül erenleri ile birlikte anması güzel oldu. Bu iş Erdoğan ya da Kılıçdaroğlu meselesi değil. Dün de Kılıçdaroğlu, Hacı Bektaş'taydı. Bilin ki kim Hacı Bektaş-ı Veli'nin dergâhının kapısından içeri giriyorsa aslında bu milletin gönül kapısından içeri girmiş demektir.

SİYASET ÜSTÜ

Alevi meselesi birlik ve bütünlüğümüz açısından hayati bir konu. İktidarın cemevlerine gösterdiği ilgi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ziyaretleri ise siyaset üstü bir konu. Erdoğan orada devleti temsil ediyor. Bu hiçbir oy sandığı ile ölçülmeyecek kadar kıymetli bir adım. Bu ülkede Aleviler üzerinden oynanmak istenen oyunlara bakınca bu adımların ne kadar önemli olduğu anlaşılır. Sorunlarımız var mı? Var.

Peki bunu nasıl çözeceğiz. Diyalogla. Bir dizine 'aslan'ı diğer dizinde 'ceylan'ı oturtan, "Gelin canlar bir olalım" diyen Hacı Bektaş-ı Veli hazretleri de bize bu mesajı vermiyor mu?

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ziyaretleri Alevilik konusundaki önyargıların yıkılması, cehaletten kaynaklı düşmanlıkların son bulması açısından yararlı oldu. Ama tabii ki sadece bir ziyaretle kalınmaması, Alevilerin sorunlarının çözümü yönünde de düzenlemelerin yapılması gerekiyordu.

BAKANLAR TOPLANDI

Zaten Erdoğan da , Hacı Bektaş-ı Veli'yi anma törenlerinde, "Bir süredir İçişleri ve Kültür Bakanlıklarımızın koordinasyonunda milli birlik ve beraberlik çalışması yürütüyoruz. Ülkemizdeki 1585 cemevinin tamamı ziyaret edilerek, Alevi Bektaşî vatandaşlarımızın toplam 8 bin 740 talebi belirlendi. Bu taleplerin 5 bin 600'ü hızla karşılandı. Diğer taleplerle ilgili İçişleri, Kültür ve Adalet Bakanlarımız müşterek bir çalışma yapıyor. İnşallah bu da yakında neticelenecek" demişti.

Erdoğan, bakanların çalışma yaptığı yönündeki açıklamasını 13 Ağustos'ta yaptı. İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'da zaten 8 Ağustos günü çalışmalara başlamışlardı. Aldığım bilgiye göre önemli bir mesafe alınmış. Ama bakanların hukuki ve idari düzenlemeler üzerinde biraz daha çalışması yapması gerekiyor. Çalışma

17.08.2022

olgunlaştıktan sonra kabine toplantısında ele alınacak. Sonra alınan kararlar Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kamuoyuna açıklanacak.

NE YAPILACAK

Cemevlerine yönelik şu düzenlemelerin yapılması planlanıyor:

- 1- Cemevlerinin elektrik ve su giderlerinin devlet tarafından karşılanması.
- 2- Cemevlerinde görevli Alevi dedelerine maaş bağlanması.
- 3- Ayrıca cemevlerinin hizmetlerini yürüten bir görevliye maaş bağlanması.
- 4- Cemevlerine tapuda özel bir imar lejantı verilmesi.

YENİ BİR BİRİM KURULUYOR

Üç bakanın çalışmasında cemevlerine hukuki bir statü kazandırılması amaçlanıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Alevi-Bektaşî ve Cemevi Daire Başkanlığı ya da Alevi-Bektaşî ve Cemevi Başkanlığı gibi bir birim oluşturulup cemevlerinin oraya bağlanması planlanıyor.

Cemevleriyle ilgili düzenlemenin kasım-aralık aylarında Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından açıklanarak yürürlüğe girmesi bekleniyor.

YENİ CEMEVLERİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Yapımı tamamlanan sekiz cemeviyle ilgili toplu bir töreni yakında gerçekleştireceğiz" demişti. Şahkulu Dergâhı restore edilmişti. Eylül ayının sonunda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katılacağı bir törenle Şahkulu Dergâhı'yla birlikte Elazığ, Erzurum ve Ankara'nın Altındağ ilçesi Aydıncık Mahallesi'ndeki cemevleri bu yıl hizmete alınacak. Kütahya, Burdur, Denizli ve Kayseri'de yeni cemevlerinin temeli atılacak.

İBADETHANE MESELESİ

Cemevleriyle ilgili taleplerin başında ibadethane konusu geliyor. Aleviler, cemevlerini ibadethane olarak kabul ediyorsa ona kimsenin söyleyeceği bir sözü olamaz. Üç bakanın üzerinde çalıştığı düzenlemede ise ibadethane tartışmasına takılmadan idari ve hukuki bir düzenleme üzerinde durulduğu görülüyor.

Cemevleriyle ilgili daha önce de bir çalışma yapılmış, kabine toplantısında masaya yatırılmıştı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, bunun "hak temelli" bir çalışma olmasını istemişti. Üç bakanın yaptığı çalışma da o boyutta ilerliyor.

Esfender KORKMAZ

Ekonomi bahara çıkılmaz

17 Ağustos 2022 arşamba

Nerden bakarsak bakalım, eğer hükümet ekonomik kriz olduğunu reddetmeye devam ederse ve bir istikrar programı yapmaz ise, ekonomiyi seçimlere kadar götüremez.

Hkmet ekonomiyi bir Şirket gibi görüyor ve günlük palyatif önlemlerle işi götürmeye alıŐıyor. Söz gelimi Akkuyu Nükleer Santrali için Ruslardan gelen dövizle, Suudilerle yapılan swap anlaşmaları ile ve demeler bilançosunda nereden geldiği belli olmayan dövizlerle, günü kurtarmaya alıŐıyor. Ya da Heterodoks adı altında karmaŐık ve çeliŐkili düzenlemelerle, yasaklarla işi götürmeye alıŐıyor..

1.Kredi derecelendirme kurumları, Türkiye'nin iflasın eşiğinde olduğunu ilan ettiler.

Moody's, Türkiye'nin kredi notunu B2 den B3'e düŐürdü. B3, son derece spekülatif anlamındadır. Finansal istikrarsızlık ve yetersiz rezerv varlığının bir göstergesidir. Bu derecenin bir altı iflasın kaçınılmaz olduğunu gösterir. Yani Türkiye, kritik eŐiķtedir.

Moody's, Türkiye'nin notunu düŐürürken gerekçe olarak "Giderek artan karmaŐık düzenleyici mali ve makro ihtiyati tedbirlerin makro ekonomik istikrarı geri getirmede etkili olması olası görünmüyor" diyor.

Fitch Raiting'in notu B ve Moody'sin notu da B 'tür. Anlamı lke ekonomisi son derece spekülatiftir.

2. Hkmetin aldığı kararlarla, bir yıl içinde ödenmesi gereken dış borçların çevrilmesi ve cari açığın finansmanı olası görünmüyor.

Moody's cari açığın arttığını ve 2022 GSYH'nın yüzde 6'sına ulaŐacaęını da açıkladı. Cari açığın en iyi finansman yolu doğrudan yabancı yatırım sermayesidir. Bu sene ilk 6 ayda bu tür sermaye gelmedi ve tersine 0,6 milyar dolar da ıktı.

Cari açığın diğer bir finansman aracı dış borçlardır. Türkiye, dış borçları çevirmek için yüksek faiz ödüyor. Bugün için yüzde 6,5 iflas sigorta risk primi ve yüzde 3 faiz dersek, en az yüzde 9,5 faizle tahvil satıp dış borç bulabiliyor.

Dahası, hükümet ihracatçıya döviz gelininin yüzde 70'ini bozdurma zorunluluğu getirdi. Kredi alanlara, bu krediler ile döviz alımı yasağı getirdi.

Öte yandan Merkez Bankası rezervleri ekside... Merkez Bankası reel kur endeksine göre kur pahalı. Bir doların 10 lira olması gerekirdi. 18 lira. İthalatçı döviz bulmak zorunda. Yabancılar risk yüksek diye vadeli ithalat işlemi yapmıyor. İthalatçı ya kredi ile veya içerden döviz bulmak zorundadır. Üretimde ara malı ve ham madde ithalat girdi payı yüksek. İthalat aksarsa üretim de aksar.

MB ödemeler bilançosuna göre bu yılın ilk 6 ayında 32,4 milyar dolar cari açığın 17,5 milyar doları nereden geldiği belli olmayan döviz girişi ile karşılanmış. Belirsizlik yüksektir. Yarın daha çok döviz çıkışı olabilir. Yani sürdürülemez.

Bu şartlar altında özel sektör, ithalat yapmak ve dış borçlarını çevirmek için nereden ve nasıl döviz bulacak?

3.Piyasaya müdahale ve yasaklar, tersten kesiyor sosyal maliyetleri ve riskleri daha çok artırıyor.

Faiz politikası ile kolayca çözülebilecek kur artışları için kur korumalı mevduat getirildi. Bütçe açıkları arttı. Vergi verenden parası olana gelir transfer edildi.

Maliyetleri düşürmeden, fiyat indirimi ve yasaklar piyasa düzenini bozdu. Yasaklar devam ederse karaborsa başlayacaktır.

Sonuç: Uluslararası kuruluşlar, kredi derecelendirme kuruluşları, dışarıda ve içeride verileri değerlendiren herkes, Türkiye iflasın eşiğinde diyor ve fakat hükümet kriz yok diyor. Anlaşılır gibi değil.

17 Ağustos 2022, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Suriye ile yeni dönem

Türkiye-Suriye sınırında olağanüstü gelişmeler var. Şanlıurfa'nın Birecik ilçesindeki sınır karakoluna, Suriye topraklarındaki PKK'lılar tarafından havan saldırısı düzenlendi. 1 Mehmetçik şehit oldu, 4 de yaralı var.

Önceki gün MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli**, Türkiye ile Suriye arasındaki ilişkilere dikkat çeken bir konuşma yaptı. Dün de Dışişleri Bakanı **Mevlüt Çavuşoğlu**, Türkiye ile Suriye arasındaki ilişkilerin normalleşmesi yolundaki adımlardan söz etti.

Çavuşoğlu, "Suriye'nin sınır ve toprak bütünlüğünü önemsiyoruz. Suriye'de kalıcı çözüm, siyasi çözümdür. Rejim ile muhalefetin anlaşması gerekiyor" deyip ekledi: "Öncelikle 'barıştıрма' değil 'uzlaştırma' kelimesini kullandım. Sadece Suriye değil, Türkiye içinde de bu işi kızıştırmak isteyenler sözlerimizi çarpıttı."

HALEP CANLANDIRILABİLİR

Çavuşoğlu, geçen hafta da Suriye Dışişleri Bakanı ile ayaküstü görüştüğünü söylemişti. Eğer Türkiye'nin Suriye ile ilişkileri normalleşirse, Suriye topraklarında Amerika tarafından silahlandırılıp üslendirilen PKK'lıları tasfiye etmek de mümkün olur. Dahası Suriye'nin meşru rejimi ile işbirliği yaparak Halep şehrini yeniden yaşanılır hale getirebiliriz.

Bilindiği gibi Halep, Suriye'nin İstanbul'udur. 6 milyon nüfuslu Halep eski hâline kavuşturulduğu takdirde Türkiye'deki mülteci Suriyelilerin çoğu bu kente geri döner. Eski zamanlarda, yani Suriye iç savaşından önce Gaziantep Havaalanı, Halepliler tarafından kullanılırdı. Gaziantep'te bir lokantadaki 100 kişinin 60'ı Halepli olurdu ve bundan herkes memnundu.

DAVUTOĞLU'NUN ÇIKMAZ YOLU

Sonuçta Amerika'nın altüst ettiği Ortadoğu'nun kurban ülkelerinden birinin Suriye,

17.08.2022

diğerinin de Irak olduğunu biliyoruz. Eğer Túrkiye kendine güvenmeseydi, 15 Temmuz sonrasında Túrkiye de Suriye gibi olur ve iç savaş ülkeyi bölebilirdi. şimdi artık Túrkiye, bölgesinin barış ve istikrar kaynağı.

Hillary Clinton ve oradaki odaklara çok yakın olan eski Bařbakan **Ahmet Davutoğlu**'nun Túrkiye'yi soktuğu yanlış Suriye yolundan çıkma vakti geldi de geçiyor.